

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 23 au 27 janvier 2022

Souguia n° 51

בס"ד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Ein chaliah' Lidvar Avera (1)

- Sources -

Cette semaine nous étudions la Souguia de Ein Chaliah' Lidvar Avera. Bien qu'en général on tient que Chaliah' Kémoto - envoyer quelqu'un faire une Mitsva correspond à la faire soi-même – lorsqu'on l'envoie faire une Avera, on considère que ce n'est pas une Chlih'out et donc la responsabilité incombe sur l'envoyé (sauf quelques exceptions). La raison citée dans la Guemarra est que l'on est censé écouter le Rav (Hachem) plutôt que l'élève (l'envoyeur).

On étudiera cette Souguia en deux fois : cette semaine nous nous pencherons sur les sources et les fondements principaux de ce principe, afin que nous puissions étudier la semaine prochaine les incidences Halah'iques qui sont diverses et dispersées dans le Chass.

>> Je demande de l'aide à des non-juifs pour débarasser une cave, et ceux-ci détériorent des biens de l'immeuble par Avera, suis-je tenu de rembourser ?

>> Quelqu'un de malhonnête envoie un Chaliah' demander un prêt d'argent à son insu en sachant qu'il ne remboursera pas, y a-t-il Chlih'out ?

>> Envoyer son enfant faire une Avera peut-il correspondre à une Chlih'out ? Etc...

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מפר אסור ולא על אסור מפר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ויתבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אכטח בך

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Chalom ben Guideron z"l

Etudier cette Guemarra en recherchant quelle est la source du principe en conclusion.
Selon Tosfot, y a-t-il Chlih'out avec une Avera Béchoguegue du Chaliah' ? (Tosfot optionnel)

(Def. : le Chaliah' est l'envoyé, et le Méchaléah' est le donneur d'ordre).

מב: האיש מקדש פרק שני קידושין

הוא ואלדעתא דהכי לא עבדי^א: נימא שלוחו של אדם כמותו. יתחייב שולחו ולא השליח: אין שליח לדבר עבירה שיתחייב שולחו אלא הרי הוא כעושה מאיליו: שליח שלא עשה שליחותו. גבי הקדש קאי שהיו אכלו מעות הקדש וטעה כסבור שהן של חולין ומסרו לשליח ליקח בהן חלוק וקנה בהן שליח מעל ולא השולחו שדבר זה אינו שלוחו: אבל אם עשה שליחותו בעל הבית מעל ומביא קרבן מעילה: חטא חטא מסרומה. לרוב דברים היא למודה מתרומה במסכת מעילה (דף י"ח:) כתיב הכא ו^ב חטאתה בשגגה מקדשי ה' וכתיב בתרומה באוכלה בשוגג^ג ולא יסאו עליו חטא: משוי שליח. להרמיה: ונילף מינה. לכל דבר עבירה דיש שליח: שליחות יד. בפקדון: על כל דבר פשע. בטרם לא שלח ידו כתיב: לחייב על המחשבה^ד. או על הדיבור שאם אמר או חשב לשלוח יד בפקדון הרי הוא ברשותו מאותה שעה ואילך להתחייב בכל אונסין שיעלו בו אפילו הוי שומר חנם שלא היה חייב עד עכשיו אלא בפשיעה: אין לי. שנתחייב באונסין בשליחות יד אלא בזמן ששלח בה יד הוא ענמו:

פחות מכדי אונאה נמו חוזר והא^א דתנן 'השולח את הבעירה ביד חרש שומה וקמן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ישלח ביד פיקח פיקח חייב ואמאי נימא שלוחו של אדם כמותו שאני התם^ב דאין שליח לדבר עבירה^ב דאמרינן דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעים^ג והדתניא^ג 'שליח שלא עשה שליחותו שליח מעל עשה שליחותו בעל הבית מעל כי עשה שליחותו דבעל הבית בעל הבית מיהא מעל אמאי נימא אין שליח לדבר עבירה שאני מעילה דילפא^ד חטא חטא^ד מתרומה מה תרומה משוי שליח אף מעילה משוי שליח ונילף מינה משום דהוי מעילה ושליחות יד שני כתובים הבאים כאחד^ה וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין מעילה הא דאמרן שליחות יד מאי היא^ה דתניא^ה 'על כל דבר פשע בש"א לחייב על המחשבה כמעשה ובה"א אינו חייב עד שישלח בו יד שנאמר אם לא שלח ידו וגו' אמרו ב"ש לב"ה והלא נאמר על כל דבר פשע אמרו להם ב"ה לב"ש והלא נאמר^ו אם לא שלח ידו במלאכת רעהו אמרו ב"ש לב"ה א"כ על כל דבר פשע למה לי שיכול אין לי אלא הוא^ו אמר לעבדו ולשלוחו מנין ת"ל על כל דבר פשע הניחא לב"ה אלא לב"ש דמוקמי ליה להאי קרא^ז במחשבה כמעשה

מאתן דוקא הא דקמני עד פלג לאו דוקא אלא ר"ל יותר מפלג פורתא אבל^א מפלג המקח קיים^א: אמאי מעל נימא אין שליח לדבר עבירה. מימה הא ע"כ מיירי בשוגג דאי כמזיד ליכא מעילה דאין מעילה במזיד^ב א"כ יש שליח לדבר עבירה דלא שייך למימר דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעים כיון שהוא שוגג דהכי נמי משמע בפ' מרובה (ב"ק דף ע"ד ע"ב.) דקאמר הרי שגג טלה מן העדר ואמר^ב לכהן טול טלה זה שהוא שלי או נתנו לכהן לככורות בנו והראה לו בטלה של חבירו ומסיק דמיד שהוליו הכהן מרשות בעלים נתחייב הגג במשיכת הכהן והקשה ר"י התם אמאי חייב הגג נימא אין שליח לדבר עבירה ומירץ כיון שאין הכהן יודע שהוא צא מגניבה לא שייך למימר דברי מי שומעין ואומר ר"י דהכא מיירי אפי' דנוכר השליח קאמר דמעל בעל הבית והשתא פריך אמאי מעל נימא אין שליח לדבר עבירה דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ואע"ג דנוכר השליח מעל בעל הבית כדמוכח במעילה (דף ע"ד.) דתני נוכר בעל הבית ולא נוכר שליח מעל נוכר שניהם חנוני מעל והטעם לפי דמעילה אינו אלא בשוגג כדפרישית לפיכך מעל אותו שלא נוכר אותו ושומר מזיד הוא מ"מ דוקא אם נוכרו שניהם הא אם נוכר השליח לכד בעל הבית מעל^ג:

האיש מקדש פרק שני קידושין

ניליף מיניה. ממעילה: מה מכירה. אינה מתקיימת אלא ע"י אחר הגנב מוכר והלוקח לוקח: אף עביהה. אפילו טבחה שליח נתחייב הגנב בתשלומי ד' וה': או. מכרו לרבות אפילו שליח: סתם פטור סתם פשה. דחד מינייהו יתירה הוא ודרוש לרבות שאם מינה שליח

תחתיו לטבות חייב הגנב: מאי איכא למימר. נילף מיניה דיש שליח לדבר עבירה: הוא ולא שלוחו גרסינן: ולמ"ד אין מלמדין. ולית לן למילף ממעילה ועבירה דיש שליח לדבר עבירה ומסברא אין שליח דלית לן למימר דיש לו לשמוע דברי הרב והני ההוא ההוא מאי דריש זהו: למעוטי שנים אוחזין וכו'. שפטורין מחטאת דשחוטין חוץ: ההוא ולא אנוס. דההוא משמע שיהא צהוייתו וצייטו דעתו: קסבר שני כפוצים הבאים כאחד מלמדים. ויליף ממעילה ועבירה דיש שליח לדבר עבירה והני ההוא דריש להו חד למעוטי שנים אוחזים וחד למעוטי אנוס ולית ליה דרשה דהוא ההוא: מכלל דס"ק כו'. בתמיה: דינא רבה ודינא זוטא איכא בינייהו. לשמאי מיחייב דדינא רבה צעונש גדול ולת"ק לא מיענש כולי האי כהורג ענמו אלא כגורס: ואדוני יואב. זהו מרד שקראו אדון צפני המלך: אם ס"ל דהאי חייב דקאמר שמאי צדיני אדם קאמר ויליף ממעילה ועבירה וקסבר שני כפוצים הבאים כאחד כו' אפ"ה מודה הוא צאומר כו' הואיל ונהנה שליח זה: שליח

ניליף מיניה משום דהוה מעילה טביחה ומכירה שני כתובים הבאים כאחד וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין מעילה הא דאמרן טביחה ומכירה מאי היא אמר קרא יומטבו או מכרו^א מה מכירה ע"י אחר א"א טביחה על ידי אחר דבי ר' ישמעאל תנא או לרבות את השליח דבי חזקיה תנא תחת לרבות את השליח הניחא למ"ד^ב שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למומר גלי רחמנא בשחוטין חוץ דם יחשב לאיש ההוא דם שפך הוא ולא שלוחו אשכחן גבי שחוטין חוץ^ג בכל התורה מנלן דיליף משחוטין חוץ אדיליף משחוטין חוץ ניליף מהנך הדר כתב רחמנא ונכרת האיש ההוא אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל התורה כולה ולמ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים הני ההוא ההוא מאי דריש בהו חד למעוטי^ד שנים שאוחזים בסכין ושוחטים וחד הוא^ה ולא אנוס הוא ולא שונג הוא ולא מוטעה ואידך מהו ההוא ואידך הוא ההוא לא דריש והא דתני האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש הוא חייב ושולחיו פטור שמאי הזקן אומר משום חגי הנביא שולחיו חייב שנא'^ו אותו הרגת בחרב בני עמון^ז מאי טעמיה דשמאי הזקן קסבר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין והוא ההוא לא דריש ואיבעית אימא לעולם דריש^ח ומאי חייב חייב בדיני שמים מכלל דת"ק סבר אפילו מדיני שמים נמי פטור אלא דינא רבה ודינא זוטא איכא בינייהו ואיבעית אימא שאני התם דגלי רחמנא אותו הרגת בחרב בני עמון ואידך^ט הרי לך בחרב בני עמון מה חרב בני עמון אין אתה נענש עליו אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו מאי טעמא מורד במלכות הוה דקאמר ליה ואדוני יואב^י וכל עבדי אדוני על פני השדה חונים אמר רבא את"ל סבר שמאי שני כתובים הבאים כאחד

מלמדין והוא ההוא לא דריש מודה^י באומר לשלוחו צא בעול את הערוה ואכול את החלב שהוא חייב ושולחיו פטור שלא מצינו בכל התורה כולה זה נהנה וזה מתחייב: איתמר רב אמר שליח נעשה עד דבי רבי שילא אמרי

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat Chalom ben Guideron z"l

Quelle sont les incidences Halah'a selon les deux explications de Ravina et Rav Sima ?

Quelles conclusions tirez-vous selon chacune des réponses de Tosfot ?

י: שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

קטנה אין לה חלה. אם זרק לה בעלה גט לתוך חצרה לא קנתה לה חצרה להמגרש בו וכן אם היתה עומדת ברה"ר וזרקו לה גט בארבע אמותיה ואע"ג דגדולה מיגרשה כדמנן (גיטין דף ע"ג ע"ב) הזרק גט לאשתו בתוך ביתה כו' היתה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה מגורשת כו': משום ידה איתרבאי. דכתיב ונתן בידה וידה רשותה משמע כדכתיב (במדבר כ"ג) ויקח את כל ארצו מידו: כי היכי דאית לה יד. דמשוידעת לשמור את גיטה מגורשת ללא מיעט רחמנא אלא שוטה דמשלחה והיא חזרת: משום שליחות איתרבאי. מדכתיב רחמנא שליחות לאדם כדמניא (קידושין דף מ"א). ושלח מלמד שהאיש עושה שליח ושלחה מלמד שהאשה עושה שליח איתרבאי נמי חצרה דהויא לה כשלושה: וכי היכי דשליחות ליה לה. דמנן אשין הקטן עושה שליח דכי כתיב שליחות בין בניתיין א"כ כפסוק איש כתיב בעינין: ידו. אם המלא ממלא בידו: גו חצרו וקרפיו מנין. שאם נכנסה אם ונעל בפניה לגונבה שהוא חייב: א"כ מנינו טורח שליחות לדבר עבירה. לומר שלוחו כמותו וחייב השולח במעשה השליח: וק"ל בקידושין כפ"ב (דף מ"ב): בר חיובא טוה. שאף הוא מוזהר על הדבר התם פטור השולח דאמרינן ליה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ולא היה לו לעשות: דלאו בני חיובא נינהו. לשלם כדמנן הס שחבולו באחרים פטורין (ב"ק פ"ג): דאי בעי עבד. את השליחות: וקדש לי אשה גרושה. ומשעת קידושין עובר משום לא יקחו: אשה אינה באהרת

צידו רשות הרבים ואמר ריש לקיש משום אבא כהן ברדלא קטנה אין לה חצר ואין לה ארבע אמות ור' יוחנן משום ר' ינאי אמר ייש לה חצר ויש לה ארבע אמות במאי קמיפלגי מר סבר חצר משום ידה איתרבאי כי היכי דאית לה יד חצר נמי אית לה ומר סבר חצר משום שליחות איתרבאי וכי היכי דשליחות לית לה חצר נמי לית לה מי איכא מאן דאמר חצר משום שליחות איתרבאי והתניא יבירו אין לי אלא ידו וגו' חצירו וקרפיו מנין ת"ל המצא תמצא מכל מקום ואי סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם כן מצינו שליח לדבר עבירה ויוקיימא לן אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא היכא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה היכא דשליח בר חיובא הוא אבל בחצר דלאו בר חיובא הוא מיחייב שולחו אלא מעתה האומר לאשה ועבד צאו גנבו לי דלאו בני חיובא נינהו הכי נמי דמיחייב שולחן אמרת אשה ועבד בני חיובא נינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן ונתגרשה האשה נשתחרר העבד חייבין לשלם רב סמא אמר היכא אמרינן אין שליח לדבר עבירה היכא דאי בעי עביד ואי בעי לא עביד אבל חצר דבעל כרחיה מותיב בה מיחייב שולחו מאי בינייהו איכא בינייהו כהן דאמר ליה לישראל צא וקדש לי אשה גרושה אי נמי איש דאמר לה לאשה אקפי לי קטן להך לישנא דאמר כל היכא דאי בעי עביד אי בעי לא עביד לא מיחייב שולחו ה"נ אי בעי עביד אי בעי לא עביד לא מיחייב שולחן להך לישנא

דאמר לישראל קדש לי אשה גרושה. וא"ת ואפי' אמר לכהן נמי וי"ל דכהן מקרי בר חיובא הואיל ואם מקדשה לעצמו חייב אבל ישראל אע"ג דעובר משום לפני עור לא תתן מכשול כשמקדשה לכהן כיון דאי מקדשה לעצמו לא מיחייב לא מקרי בר חיובא וא"ת מאי נ"מ בין למ"ד אי בעי עביד ובין למ"ד שליח בר חיובא לא לקי על הקדושין לרבא דאמר בעשרה יוחסין (קידושין דף ע"ג ע"ב). קידש אינו לוקה בעל לוקה אף על הקדושין כדמוכח בריש תמורה (דף ה' ע"ב) וא"ל י"ל דאף לרבא נפקא מינה דאי יש שליחות חלין הקדושין ואי אין שליחות אין חלין הקדושין: **אקפי לי קטן.** וה"ה דהוה מצי למימר אקפי

דאמרת כל היכא דשליח לאו בר חיובא מיחייב שולחו הני נמי כיון דלאו בני חיובא נינהו מיחייב שולחן ומוי איכא למ"ד חצר לאו משום ידה איתרבאי והתניא יוחסין (קידושין דף ע"ג ע"ב). קידש אינו לוקה בעל לוקה אף על הקדושין כדמוכח בריש תמורה (דף ה' ע"ב) וא"ל י"ל דאף לרבא נפקא מינה דאי יש שליחות חלין הקדושין ואי אין שליחות אין חלין הקדושין: **אקפי לי קטן.** וה"ה דהוה מצי למימר אקפי

Les mots du jour à apprendre :

Viande	אוֹמֵצָא
Morceaux de viande	אוֹמֵצִי
Oreille	אוֹנָא

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Chalom ben Guideron z"l

Psak Halah'a entre Ravina et Rav Sima

רא"ש מסכת בבא מציעא פרק א סימן ל

אמר רבינא כי אמרין אין שליח לדבר עבירה היכא דשליח בר חיובא אבל היכא דלאו בר חיובא הוא מיחייב שולחו. רב סמא בר רב הונא קמיה דרבינא משמיה דרב אויא אמר כי אמרי' אין שליח לדבר עבירה ה"מ היכא דאי בעי עביד ואי בעי לא עביד. אבל חצר דבעל כרחיה מוטיב בה מיחייב שולחה. וכתב הר' מאיר הלוי ז"ל דהלכתא כרב סמא דכיון דאמר קמיה דרבינא משמיה דרב אויא ושתק רבינא וקבל הדר ביה ממאי דהוה אמר איהו וקבל מה שאמר משמיה דרב אויא. הלכך לא משכחת שליח לדבר עבירה אלא בחצר

רמ"א חושן משפט הלכות שלוחין סימן קפב סעיף א

הגה: בכל דבר שלוחו של אדם כמותו, חוץ מלדבר עבירה דקיימא לן אין שליח לדבר עבירה (טור). ודוקא שהשליח בר חיובא, אבל אם אינו בר חיובא הוי שליח אפילו לדבר עבירה (הגהות מיימוני פרק ה' דשלוחין)

שם חושן משפט הלכות גניבה סימן שמח סעיף ח

המראה לחבירו לגנוב או שלחו לגנוב, אין המשלח חייב (ת"ה סימן שט"ו), דאין שליח לדבר עבירה (ד"ע). מיהו אם השליח אינו בר חיובא, י"א דהמשלח חייב (מרדכי פ"ק דמציעא).

נתיבות המשפט חידושים על שולחן ערוך חושן משפט הלכות שלוחין סימן קפב סעיף א

שהשליח בר חיובא. והש"ך [סק"א] חולק, ומסיק דהלכה כרב סמא [ב"מ י' ע"ב] דדוקא דומיא דחצר דבעל כרחיה מוטיב בה הוי שליח לדבר עבירה, כגון שלא ידע השליח שהוא גנוב אז חייב המשלח, אבל בלא"ה פטור המשלח אף שהשליח אינו בר חיובא. עוד הביא בשם הנמוקי יוסף [שם ה' ע"ב מדפי הרי"ף] דע"י קטן שאין לו יד חייב המשלח, דדמי לחצר דבעל כרחיה מוטיב בה. ותמה עליו, דהא אין שליחות לקטן, דמתניתין מפורשת היא [ב"ק נ"ט ע"ב] השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור. ועיין ביאורים [סק"א] דהוא מחלוקת הראשונים, ודעת הריטב"א דדוקא לענין קיום המעשה אין שליחות לקטן, אבל בדבר שהמעשה כבר נעשה, רק

לחייב המשלח בעונש, כגון דאמר לקטן אקפי לי גדול, חייב המשלח אפילו ע"י קטן. ובמקום שצריכים לקיום המעשה בעין גדול דוקא, ואפילו לדבר עבירה המעשה קיים. אבל בגניבה, אף המעשה של קנין הגניבה לא נתקיים מצד המשלח, דגוף קנין הגניבה הוא רק לענין לחייב המשלח באונסים, וזהו מכלל העונש, ואין שליח לדבר עבירה כשהשליח הוא אי בעי עביד אי בעי לא עביד. ובשולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן ג"כ חייב להריטב"א כשאמר להם בפירוש להזיק, ודעת התוס' בב"מ דף י' כהש"ך דאין שליחות לקטן בכל גוונא

שו"ת שבות יעקב חלק א סימן קסד

שאלה אחד שתבע לחבירו ששלח שליח עכו"ם לביישו ברבים והלבין פניו ברבים ומברר הדבר בעדים אם קונסין הנתבע כאלו ביישו בעצמו כי שלוחו כמותו או אין שליח לדבר עבירה

תשובה לכאורה היה נראה לפום ריהטא דיש לחייב המשלחו ואף על גב דקי"ל אין שליח לדבר עבירה והמשלחו פטור משום דדברי הרב ודברי תלמיד /דברי/ מי שומעין מ"מ היכי דשליח לאו בר חיובא מחייב שולחו כדאיתא בש"ס פ"ק דמציעא /דמציעא/ דף י"ד /י' / רבינא דמוקי הכי והכי פסק רמ"א בהג"ה בח"מ ר"ס קפ"ב אף שראיתי בשפתי כהן שם בס"ק א' השיג על רמ"א והאריך שם אך אין דבריו ברורים כל כך איברא מדברי הרא"ש פ"ק דמציעא מבואר כדבריו שכתב ז"ל וכתב הרמ"ה ז"ל דהלכתא כרבי סמא דאמרו קמיה דרבינא משמיה דרב אויא ושתק רבינא וקבליה והדר ביה ממאי דהוי אמר איהו וקבליה מה שאמר משמיה דרב אויא הלכך לא משכחת שליח לד"ע אלא וכו' עכ"ל

אכן אחר העיון גם דברי הרא"ש אינם מוכרחים חדא דבכל הנוסחת גרסות שלפנינו לא גרסי' דאמר רב סמא הכי קמא /קמיה/ דרבינא רק סתם הוא הגרסא שלפנינו א"ר סמא ועוד דאף לפי הגרסא שלפנינו אינו מוכרח דרבינא חזר מסברת עצמו רק שקיבל גם לתירוץ כי אפשר דשני התירוצים אליבא דהלכתא אמת וכן הסברא נותנת כיון דמבואר כמה פעמים בש"ס דעיקר הטעם דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין לכן אין שליח לדבר עבירה והיכא דשליח לאו בר חיובא או היכי דבעל כרחך מותיב בה לא שייך טעם זה וכן מבואר מתוספ' פ' המרובה דף ע"ט ע"א ד"ה נתנו לבכורת בנו וכו' דמיישב תוספ' לשני התירוצים שבש"ס וזה נראה דעת האגודה פ"ק דמציעא והמרדכי שם והג"מ פ"ב משלוחים ודלא כמ"ש השפתי כהן שם ובודאי אשתמיטנא ליה דברי התוספת הנ"ל וגם דעת רי"ו שהובא בש"כ שם הכי הוא ויותר תמיה לי על השפתי כהן שבי"ד סי' ק"ס ס"ק כ"ב פסק הש"כ עצמו דהיכא דשליח לאו בר חיובא הוא מחייב שולחו וכתב כן בשם המרדכי ואף שהש"כ בח"מ בתראי ואפשר שחזר ממ"ש בי"ד מ"מ ה"ל להזכירו בח"מ

ונראה דזה ג"כ דעת מהרש"ל בב"ק פ"ז סי' ל"ג שמעתיק ג"כ דברי התו' הנ"ל להלכה וכתב שכן דעת המרדכי ועפ"ז יש לתרץ ג"כ כוונת מהרש"ל פ' הגוזל בתרא סי' נו"ן שהשיג על הרא"ש שכתב גבי מסור (שמעליל בשקר) שאע"פ שאין להורגו בידים מותר להשתדל מיתתו ע"י עכו"ם וכתב מהרש"ל שם ז"ל דהוי כאלו הורגו בעצמו וגבי עכו"ם אין שייך לומר אין שליח לדבר עבירה ואף שאין שליחות לעכו"ם לקולא אבל לחומרא הוי כאלו הורגו ממש עכ"ל כוונתו ג"כ על דרך זה כפשוטו דהא דאמרינן אין שליח לדבר עבירה היינו דוקא שהשליח בר חיובא וא"כ אף דעכו"ם מצווה על שפיכת דמים היינו דוקא לאינש דעלמא משא"כ בזה שהוא מסור להעליל בשקר שמותר אף לישראל להורידו לבור (ואף גם לדעת הרבה פוסקים מותר להורגו בידים) וא"כ העכו"ם עכ"פ אינו מצווה עליו שלא להרגו וא"כ יש שליח לד"ע ושולחו של אדם כמותו והוי כאלו הורגו בידים כנ"ל כוונת מהרש"ל (ועיין בתשובת בית יעקב סי' ב' שמדחיק בזה) אך הרא"ש אזיל לשטתו שפסק כרב סמא דאפי' היכא שהשליח לאו בר חיובא אין שליח לדבר עבירה וכ"פ הסמ"ע בח"מ סי' רצ"ב ס"ק י"ד כרבינא וכתב סמא

ואין מקום לבעל דין לחלוק ולומר מנא לן דבנדון דידן השליח לאו בר חיובא הוא הלא כל המלבין פני חבירו ברבים כאלו שופך דמים כדאיתא בש"ס דב"מ דף נ"ח ע"ב **ושפיכות דמים הוא אחת מהמצות שנצטוו עליהם בני נח זה אינו** דאף על גב דהוי כאלו שופך דמים מכל מקום לא הוי שפיכות דמים ממש כדי לחייב עליה בני נח ואף שלכאורה אין הדבר צריך ראייה מכל מקום נראה פשוט ראייה לזה מהא דאיתא בסנהדרין דף נ"ז ע"א כיוצא בו דשפיכות לא תניא יע"ש ואם איתא הא איכא כיוצא בו דהיינו הלבנת פניו אלא ודאי דאין איסור לגבי עכו"ם שאינו מצווה עליו

ותו דאף אי נימא דבנדון דידן הוי ספיקא דדינא אי קי"ל כהרא"ש דס"ל אף היכא דשליח לאו בר חיובא הוא אמרינן אין שליח לד"ע ולא מחייב שולחו מ"מ הא פסק רמ"א בח"מ סי' שפ"ח סעיף ט"ו בהג"ה דאף השליח הוחזק בכך לעשות חייב המשלחו וא"ל אין שליח לד"ע הואיל והוחזק בכך הוי כאינו שומע לדברי הרב ע"ש בב"י דברי הרשב"ץ באורך והמקרא צווח עז פנים אשר לא ישא פני זקן:

ואף דגם שם לשטתו השיג הש"כ על רמ"א והרשב"ץ בס"ק ס"ה אך דגם שם אין דבריו מוכרחים ואל תשיבנו להקשות דברי רמ"א גופו אהדדי דבאבן עזר ס"ס ה' פסק כת"ה ס"י רצ"ט דמותר למכור בהמה לעכו"ם אף על פי שקונה אותם כדי לסרסם אם אינו מסרס בעצמו רק נותנו לכותי אחר והטעם מבואר שם בתשובה משום דאין שליח לד"ע אין זו סתירה דסברת רמ"א כיון דקי"ל אין שליחות לעכו"ם כלל ואף דאיכא מ"ד דלחומרא חיישין כמבואר בי"ד ס"י קס"ח וקס"ט ובמקום שנהגו להקל אין להחמיר כלל והתם דבלא"ה יש מתירין בכל ענין אין להחמיר ואפשר שזה ג"כ טעם הרא"ש גבי מסור בשקר דאין להחמיר חומרא דאתי לידי תקלה לכך מותר להשתדל ביעורו ע"י עכו"ם

ונחזור לנדון דידן דנראה דיש לחייב המשלחו כיון דאין העכו"ם בר חיובא וגם הוחזק לעשות ובר מן כל דין הוא בכלל מסור (שמעליל בשקר) יחשב שמוסר גופו ואף אם העכו"ם עושה הדבר מאליו מצוה להצילו מהלבנת פנים דהוא בכלל לא תעמוד על דם ריעך מכ"ש לצות לעכו"ם על זה דהוי בכלל מסור שמוסר גופו לצערו ולביישו ברבים ודינו חמור ומסור לב"ד לקנסו כפי מגדר מילתא ויקר פדיון נפשו נ"ל ה"ק יעקב

Les mots du jour à apprendre :

Balancer, brandir	אונֹפִי
Allaiter	אונֹקִי
Duperie, escroquerie	אונִיָּתָא

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Chalom ben Guideron z"l

La raison du principe et le Din de Choquegue

Revoir Rachi Kidoushin (מג. ד"ה ולמ"ד אין מלמדים) : comment comprend-t-il la conclusion de la Guemarra ? Comparer avec Tosfot dans Baba Metsia

תוספות הרא"ש מסכת קידושין דף מב עמוד ב

כי עשה שליחותו מיהא בעה"ב מעל וכו'. תימה מאי פריך והלא מעילה בשוגג היא ולא שייך כאן דברי הרב וכו' והכי אמרי' בפ' מרובה דמחייב גנב בהוצאת שומר כיון שהשומר סבור שהוא של גנב ולא שייך כאן דברי הרב וכו', וי"ל דידוע התלמוד דאפי' בנזכר השליח דהוי מזיד דמחייבין לי' לבעה"ב כשעשה שליח שליחותו דבפ' בתרא דמעילה תניא נזכר בעה"ב ולא נזכר שליח מעל נזכרו שניהם חנווני מעל לכשיוציא משמע דוקא נזכרו שניהם הוא דאיכא מעילה גבי חנוני אבל נזכר שליח ולא נזכר בעה"ב לא מעל חנוני דיצא לחולין במעילת בעה"ב

שיטה לא נודע למי מסכת קידושין דף מב עמוד ב

כי עשה שליחותו מיהא בעל הבית מעל ואמאי נימא אין שליח כו'. וא"ת והא טעמא דאין שליח לדבר עבירה משום דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, והכא הא לא ידע שליח דמשל הקדש קאמר ליה בעל הבית לאתויי, י"ל כל היכא דאלו הוה שליח מזיד הוה אמרינן דשליח מחייב, כי הוי שוגג נמי שליח הוה לן לחיובי קרבן מעילה, דבטלה תורת שליחות בדבר עבירה

ר' חננאל בן שמואל (תלמיד הרמב"ם) מסכת קידושין דף מב עמוד ב

אומר הרב רבינו יצחק ז"ל, ולדבר עבירה (נמי) לא אמרן שלוחו וגו' דאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד וגו'. פירוש דרך משל אמר אותו, עושה דבריו של הקדוש ברוך הוא, המלמד אדם דעת ונתן לנו את התורה כדי לנחול בעשיית מצוותיה העולם הזה והעולם הבא, כמו דברי הרב המלמד אדם ומייסרו. ודברי בני אדם כמו התלמיד הלמד עמו. על אותו הרב יאמר מנהג העולם שיקבל אדם דברי מי, דברי הרב או דברי התלמיד. כך זה שאמר לו אדם עשה כך וכך, והיה אותו דבר שאמר לו לעשותו דבר עבירה שמנעו השם מלעשות. אם בן דעת הוא אינו שומע מזה שאמר שיעשה, אלא עובר הוא על דבריו, ומקיים דבריו של הקדוש ברוך הוא. ולפיכך אמרינן השולח את (בעירו) [הבעירה] ביד חרש שוטה וקטן חייב, פירוש מפני שמסר אותה למי שאין לו דעה לשמרה, וכגון שמסר לו שלהבת. אבל אם שילחה ביד פקח, פירוש שהוא אדם השלם בדעתו, פטור המשלח, דאין שליח לדבר עבירה, וחייב הפקח (רצה להשימענו שלא נלמוד מהם לאחרים. ולמאן דסבירא ליה דשני כתובים מלמדים אומר המונע אותנו מללמוד לדבר אחר דיש שליח

בית הבחירה למאירי מסכת קידושין דף מב עמוד ב

אף על פי שביארנו שבכל התורה כלה שלוחו של אדם כמותו לדבר עבירה אינו כן וכל שהלך לדבר עבירה ועשה כשליחותו פטור המשלח שאף הוא אומר לו דברי הרב ודברי תלמיד דבר מי שומעין ונמצא שהמשלח פטור והשליח חייב השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן פטור מדיני אדם שאין לאלו שליחות כלל לשום דבר שביארנו בראשון של מציעא וכל שכן לדבר עבירה ומכל מקום חייב הוא בדיני שמים [...]

רא"ש מסכת קידושין פרק ב סימן ב

[...] ולדבר עבירה לא אמרינן שלוחו של אדם כמותו דקיימא לן אין שליח לדבר עבירה דאמרינן(ה) דברי רב ודברי תלמיד דברי מי שומעין

קרבן נתנאל מסכת קידושין פרק ב סימן ב ד"ה ה

דברי רב ודברי תלמיד דברי מי שומעין. ואם כן לפי זה אם השליח אינו יודע שהוא דבר עבירה. המשלח חייב דלא שייך דברי מי שומעין. ובש"ס יליף משחוטי חוץ ובכל גוונא השליח חייב בדבר עבירה

חידושי הריטב"א מסכת קידושין דף מב עמוד ב

שאני התם דאין שליח לדבר עבירה דאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין. פירוש טעמא קאמרינן שהוא כן על הרוב, מיהו דינא דאורייתא הוא כדלקמן ואפילו היכא דליתיה להאי טעמא כגון שהוא שוגג וכיוצא בזה, וכדאמרינן בבבא מציעא בפ"ק (י' ב') אם המצא תמצא בידו הגנבה אין לי אלא ידו גגו חצרו מנין תלמוד לומר המצא תמצא מכל מקום, ופרכינן והא אין שליח לדבר עבירה ופרכינן כי אמרינן אין שליח לדבר עבירה הני מילי היכא דשליח בר חיובא לאפוקי חצר דלאו בר חיובא, אי נמי כי אמרינן אין שליח לדבר עבירה היכא דאי בעי שליח עביד אי בעי לא עביד לאפוקי חצר דעל כרחא עבדא, מאי בינייהו כהן שאמר לישראל קדש לי גרושה אי נמי איש דאמר לאשה אקפי לי קטן, למאן דאמר שליח בר חיובא הא (נמי) לאו בר חיובא ומיחייב משלח, למאן דאמר אי בעי לא עביד הני נמי אי בעי לא עבדי ומיפטר משלח, ואף על גב דלא שייך למימר בהו דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, דהא לא מיפקדו כלל שלא לקדש גרושה לכהן ושלא תקיף אשה קטן דהא ליתיה בבל תקיף, ואין לדחות ולומר דאע"ג דלא מיפקדו בהכי בפרט הא איכא לפני עור לא תתן מכשול, דאפילו משום לפני עור לא תתן מכשול ליכא כדפרישית (ב"מ שם), דאפילו בכהן שקדשה לעצמו ליכא איסור עד דבעיל, וכיון דכן ליכא משום לפני עור, והיינו דאמרינן דשליח לאו בר חיובא, אלא ודאי כדאמרן והכי נמי מוכח בכל דוכתא

והיינו דאקשינן אהא דתניא שליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל ואמאי נימא אין שליח לדבר עבירה, והא התם דהוי שליח שוגג ואפילו הכי פרכינן דנימא אין שליח לדבר עבירה ואף על גב דלא שייך למימר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, אלא שיש לדחות דלאו משוגג פרכינן דהווא ניחא דליחייב בעל הבית, אלא

ממזיד פרכינן דקיימא לן שאם נזכר השליח ולא נזכר בעל הבית בעל הבית מעל כיון דנזכר שליח, הא איכא למימר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים, ולא נהירא דהא מתניתין דנקטינן ביד למיפרך מינה בשוגג [היא], ואידך דנזכר שליח ולא נזכר בעל הבית הוה לן לאתויי אלא ודאי כדאמרן, ותדע דאפילו בשוגג שייך האי טעמא דאנן אמרינן אילו ידע האי שליח דהקדש הוא לא הוה ליה שליח כי דברי הרב שומעים והוה ליה שליח בטעות ובטל שליחותו וחשוב כעושה מעצמו בשוגג, כנ"ל

פני יהושע מסכת קידושין דף מב עמוד ב ד"ה גמרא

[...] והנראה לענ"ד דהא דאמרינן דאין שליח לדבר עבירה משום דדברי הרב ודברי התלמיד כו' לאו מסברא אמרינן הכי ומטעמא דסבור שלא ישמע דהא בפרק הכונס [ב"ק דף נ"ו ע"א] כתבו התוספות דבשוכר שליח לא שייך האי סברא וכבר העליתי שם בחידושי דבסתם שליחות נמי לא שייך האי טעמא אלא דוקא באומר דרך הסתה דומיא דמסית ע"ש וכן משמע בסוגיא דשמעתין ובפ"ק דב"מ (דף י' ע"ב) דאפילו היכא דלא שייך האי טעמא דסבור שלא ישמע נמי אין שליח לדבר עבירה וכ"כ בחידושי הריטב"א. והטעם נראה דכיון דלא ילפינן שליחות בכל התורה אלא מגירושין ותרומה וקדשים לית לן לרבויי אלא דומיא דהנך דלית בהו עבירה משא"כ היכא דאיכא צד עבירה לא הוי דומיא דהנך ולא אמרה תורה שלח לתקלה כיון דלקושטא דמילתא אין לשליח לשמוע דברי התלמיד אלא דברי הרב והו"ל האי מילתא דדברי הרב כמו פירכא על מה הצד דילפינן מתרומה וגירושין [...]

Les mots du jour à apprendre :

Cas de force majeure	אונָסָא
Ajouter	אָיוֹסִי
Narines	אָוִי

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Chalom ben Guideron z"l

ומ"ע סימן קפב ס"ק ב

חוץ מלדבר עבירה. דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין [קדושין מ"ב ע"ב], ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו, לכך אין המשלח חייב. אבל אם אין השליח בר חיובא, לא שייך האי טעמא

שולחן ערוך חושן משפט הלכות מאבד ממון חבירו בידיים ומוסר ומלשין סימן שפח סעיף טו

מי שמוחזק ששלשה פעמים מסר ישראל או ממוןם ביד אנשים, היו מבקשים עצה ותחבולה לבערו מהעולם.

הגה: על ידי גרמא, אף על פי שאסור להורגו (בידיים). מי שמדבר בפני קהל ועדה דברי מסירות, ועל ידי זה נשמע לאנס וגרם היזק, אף על פי שאין לו דין מסור מכל מקום מענישין אותו לפי ראות עיני הדיינים (ריב"ש

סימן רל"ט ותשובת רמב"ן סימן ר"מ). מי ששלח שליח למסור, אם השליח הוחזק לעשות, חייב המשלח, ואין לומר אין שליח לדבר עבירה, הואיל והוחזק בכך. וכן אם מסר שטר פרוע לעובד כוכבים, ויודע שיתנו לשר ויכוף (הישראל לפרוע שנית, חייב לשלם (בית יוסף בשם תשב"ץ ומהר"ם מרזבורג

ש"ך חושן משפט סימן שפח ס"ק ז

אם השליח הוחזק לעשות חייב המשלח כו'. דין זה שכתבו הר"ב והר"ש בן צמח לא נהירא לי וז"ל הרשב"ץ ולא תימא אין שליח לד"ע דלא מיפטר בה"ט אלא בישראל אבל אם הוחזק במוסר ובאנס לאו ישראל הוא וכמו שכתב הרמב"ם הל' עדות המוסרים הם פחותים מן העכו"ם וכיון שכן אין למשלח טענה לפטור משום דברי הרב וכו' שזה מפורסם שאינו שומע דברי הרב עכ"ל הביאו ב"י ס"ס זה ואין דבריו נכונים בעיני ולא מבעי' למה שפסקו הרמ"ה והרא"ש והנימוקי יוסף ושאר הרבה פוסקים כרב סמא בפ"ק דמציעא לעולם אין שליח לד"ע אפי' השליח לאו בר חיובא הוא כיון דאי בעי עביד ואי לא בעי לא עביד א"כ פשיטא הכא פטור המשלח דהא הכא נמי אי בעי המוסר עביד אי בעי לא עביד תדע דהא כתבו הפוסקים הנ"ל דלעולם לא משכחת שליח לד"ע אלא חצר ואם איתא הא משכחת נמי מוחזק בכך אלא ודאי כמ"ש אלא אפי' לרבינא דס"ל דהיכא דהשליח לאו בר חיובא הוא מיחייב שולחו פטור הכא דס"ס זה ישראל הוא ובר חיובא הוא ולא כתב הרמב"ם דהם פחותים מן העכו"ם אלא לענין דפסולים לעדות אבל מ"מ ישראל הוא ובר חיובא הוא ומה בכך שהוחזק במוסר ס"ס בר חיובא הוא והכי מוכח מדברי כל הפוסקים בכמה דוכתי שכתבו וסתמו אין שליח לד"ע ולא חלקו בין שהשליח מוחזק בכך או לא, ועוד נראה דהרב לטעמיה אזיל דס"ל לעיל ר"ס קפ"ב דהכל תלוי כשהשליח בר חיובא אבל כבר חלקתי שם עליו ע"ש ונראה דגם הרשב"ץ לא פסק כן בתשובה אלא משום שצירף עוד טעמים שם לזה וז"ל ועוד שזה דומה לשליחות יד דחייבה רחמנא ע"י שליח ועוד יש לחייבו כאילו מסרו אל האנס עצמו ואין אנו צריכין לבא עליו מדין שליח שכיון שהוחזק הזקן מוסר המוסר בידו כמוסר ביד האנס כו' עכ"ל לפי עניות דעתי גם זה אינו נכון דנהי דשליחות יד חייב אף ע"י שליח היינו בשולח יד בממון אבל כאן מה שליחות יד שייך ועוד דשולח יד הוי גזלן וכבר כתבתי לעיל סי' שפ"ו ס"ק י"ג דשטרות אימעטי מגזלה ועוד דכיון דכתבתי לקמן בס"ק שאח"ז דאפילו מסר הוא עצמו השטרות להעכו"ם פטור דלאו מידי עבד א"כ כ"ש כשמסרם למסור שימסרם לעכו"ם, כן נראה לי ברור

קצות החושן סימן שפח ס"ק יב

אם השליח הוחזק. ועיין ש"ך (סקס"ז) שחולק בזה. ובלאו הכי קשיא לי טובא דנקטו הפוסקים טעמא דאין שליח לדבר עבירה משום דסבור לא ישמע אלי, דהא דעת רש"י (הובא במרדכי ב"מ סי' של"ח) גבי ריבית דשרי ע"י שליח ומשום דאין שליח לדבר עבירה, והיכי שייך האי טעמא לומר סבור הייתי שלא ישמע אלי כיון דאגן מתירין אותו לכתחלה ע"י שלוחו וצ"ע. ומוכח ע"כ דאין זה עיקר הטעם וכמ"ש הריטב"א בקידושין (מב, ב ד"ה שאני התם) דעיקר הטעם אינו משום דברי הרב כו' אלא משום דכן הוא גזירת הכתוב ע"ש, וא"כ אפילו בהוחזק השליח נמי אין שליח לדבר עבירה

Les mots du jour à apprendre :

Mousse, écume	אופֿיא
Interpréter	אוקוֿמי
Il a inerprété, interprète !	אוקֿי

Bon Limoud sur Matmidim !

Biographies

Chvout Yaakov , Minh'at Yaakov, Torath Chlamim, H'ok Yaakov –

מנחת יעקב, תורת שלמים, חוק יעקב, שבות יעקב -

Rabbi Yaakov ben Yossef Reicher est né environ en 1670 à Prague où il étudiera pendant sa jeunesse auprès du rav Aharon Shimon Shapira. Son père Rav Yossef est l'auteur de « Givot Olam ». Il prend le poste de Rav de diverses Kehilot à Prague (Dayan du grand tribunal rabbinique), Anvers, Worms et Metz où il officie jusqu'à sa mort, le 25 janvier 1733.

Il a été un auteur prolifique, notamment du **Minh'at Yaakov** (commentaire sur les lois de de Nida sur le Torath H'atat du Rama), du **Torath Chlamim** (sur les lois de Nida), du **Hok Ya'akov** (commentaire sur les lois de Pessa'h du Choulhan Aroukh), le **Iyyoun Ya'akov** (commentaire du Ein Yaakov et en partie des Pirke Avot) et du **Chvout Ya'akov**, recueil de ses responsa qui a connu une grande diffusion.

Liste des 51 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah	17. Birkat Haguefen	34. Birkat Hagomel (2)	8. Hanouka - emplacement de la Hanoukia
2. Choméa Kéoné	18. Natei Inchei	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	44. Ner Ich oubeto
3. Arévout	19. Birkat Haréah'	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	45. Ner Ich oubeto (2)
4. Kavana dans le Chema	22. Les jus	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	16. Pourim – Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
5. Position pour le Chema	23. Trima	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	20. Pesssah – Biour H'amets
6. Méah Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	42. Cheva Brah'ot (1)	21. Sefirat Haomer
7. Amen Yetoma	25. Pat Kisnin (2)	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	35. Roch Hachana – Les trois Livres
9. Les quantités pour les Brah'ot	26. Les Apéritifs	46. Birkat Halevanah	36. Soukot – Mitstaer
10. Les Brah'ot de consommation	27. Zimoun (1)	47. H'azarat Hachats' (1)	
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	28. Zimoun (2)	48. H'azarat Hachats' (2)	
12. Ikar Vétafel	29. Zimoun (3)	49. H'azarat Hachats' (3)	
13. Mééin Chaloch	30. Zimoun (4)		
14. Brah'a sur un interdit	31. Zimoun (5)		
15. Anigrone	32. Tefilat Haderekh		
	33. Birkat Hagomel		
Sougiot généralistes			
37. Bal Tossif			
50. Tokh Kédé Dibour			
51. Ein Chaliah' Lidvar Avera (1)			